

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

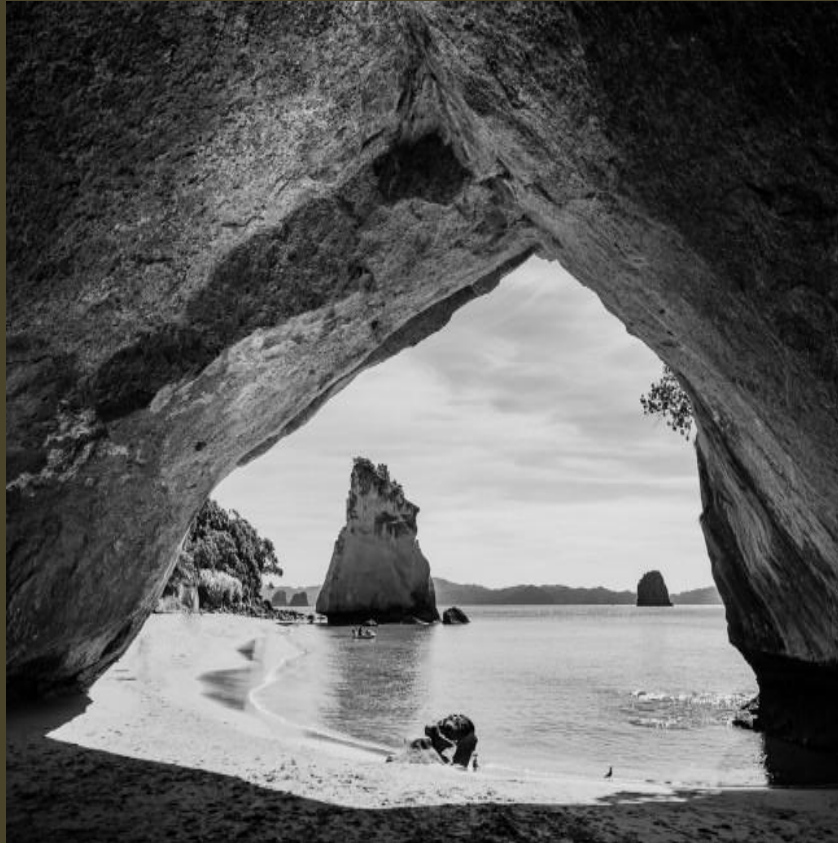
Onderwijs op maat

“Differentiatie is vaak heel
subtiel”

WND-conferentie

14 december 2019

Eline Gerats & Anne Bergsma
Inspecteurs voortgezet onderwijs

Introductie en doel

IvhO en differentiatie

School en differentiatie

Wat (kunnen we) zien
(wetenschap)

+Voorbeelden

Stellingen

Afsluiting: *cursiefje*

Inleiding en gedicht

Drs. P, Wis- en natuurlyriek

Tragedie (drs. P)

De context van ons toezicht

Regerakkoord 2012 Bruggen slaan

Van goed naar excellent
Verbetering kwaliteit
Investeren in onderwijs
Samenwerking nodig

Regerakkoord 2017 Vertrouwen in de toekomst

Kansen en talenten
Vrijheid en ruimte
Vertrouwen en verantwoordelijkheid
Inclusieve samenleving

} 2021

Het verhaal van de inspectie 1

Grondslag in de Wet voortgezet onderwijs

Kwaliteitszorg

Didactisch
handelen

Zicht op
ontwikkeling
en begeleiding

Aanbod

“Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een **ononderbroken ontwikkelingsproces** kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen”

kwaliteitscultuur

Waarderingskader berust op wet VO

Artikel 2, tweede lid WVO, Artikel 8, eerste lid WPO

Het verhaal van de inspectie 2

OP2, Zicht op ontwikkeling nader uitgelicht

OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding

De school volgt en begeleidt de leerlingen zodanig dat zij een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen.

Basiskwaliteit

De school verzamelt vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen. De school vergelijkt deze informatie met de verwachte ontwikkeling. Deze informatie en vergelijking maken het mogelijk om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen.

Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs, analyseert de school waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Vervolgens bepaalt zij wat er moet gebeuren om eventuele achterstanden bij leerlingen te verhelpen. De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om het onderwijsprogramma beter te kunnen doorlopen. (Dat kan door speciale hulpprogramma's of individuele begeleiding, waarbij leerlingen buiten de les aanvullende begeleiding krijgen.) Voor leerlingen die achterstanden hebben is het onderwijs zo ingericht dat op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van die achterstanden.

**Vergelijking verwachte
ontwikkeling**

**Info verzamelen om af
te stemmen op
ontwikkeling**

**Structurele
aandacht leer
achterstanden**

**Passende
begeleiding**

Analyse bij stagnatie

Het verhaal van de inspectie 3

OP3, Didactisch handelen nader uitgelicht

OP3. Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkelen.

Basiskwaliteit

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van informatie die zij over leerlingen hebben. Zij zorgen ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau van leerlingen. De aangeboden leerstof is logisch opgebouwd binnen een reeks van lessen alsook binnen één les.

De leraren creëren een leerklimaat waardoor leerlingen actief en betrokken zijn. Met geschikte opdrachten en heldere uitleg structureert de leraar het onderwijsaanbod zodanig dat de leerling zich het totale leerstofaanbod eigen kan maken.

De leraren stemmen de instructies, begeleiding, opdrachten en onderwijstijd af op de behoeften van groepen en/of individuele leerlingen. De afstemming is zowel op ondersteuning als op uitdaging gericht, afhankelijk van de behoeften van leerlingen.

structuur

Heldere uitleg

afstemming

Logische opbouw

**Kenmerken leerlingen
gebruiken bij plannen
en structureren**

Passend niveau

**Geschikte
opdrachten**

**Actieve betrokken leerlingen
door leerklimaat**

Het verhaal van de inspectie 4

Het verhaal van de school en de leraar

Durf, wees inventief, experimenteer: roept u maar!

Het verhaal van de wetenschap (RUG)

Onderzoek van Annemieke Smale

Het verhaal van de wetenschap (Klaas van Veen)

hoogleraar onderwijskunde, dir. Ac. lerarenopleiding

Uitspraken uitgelicht 1

Je ziet niet altijd wat je ziet

Je moet weten hoe leerlingen leren

Uitspraken uitgelicht 2

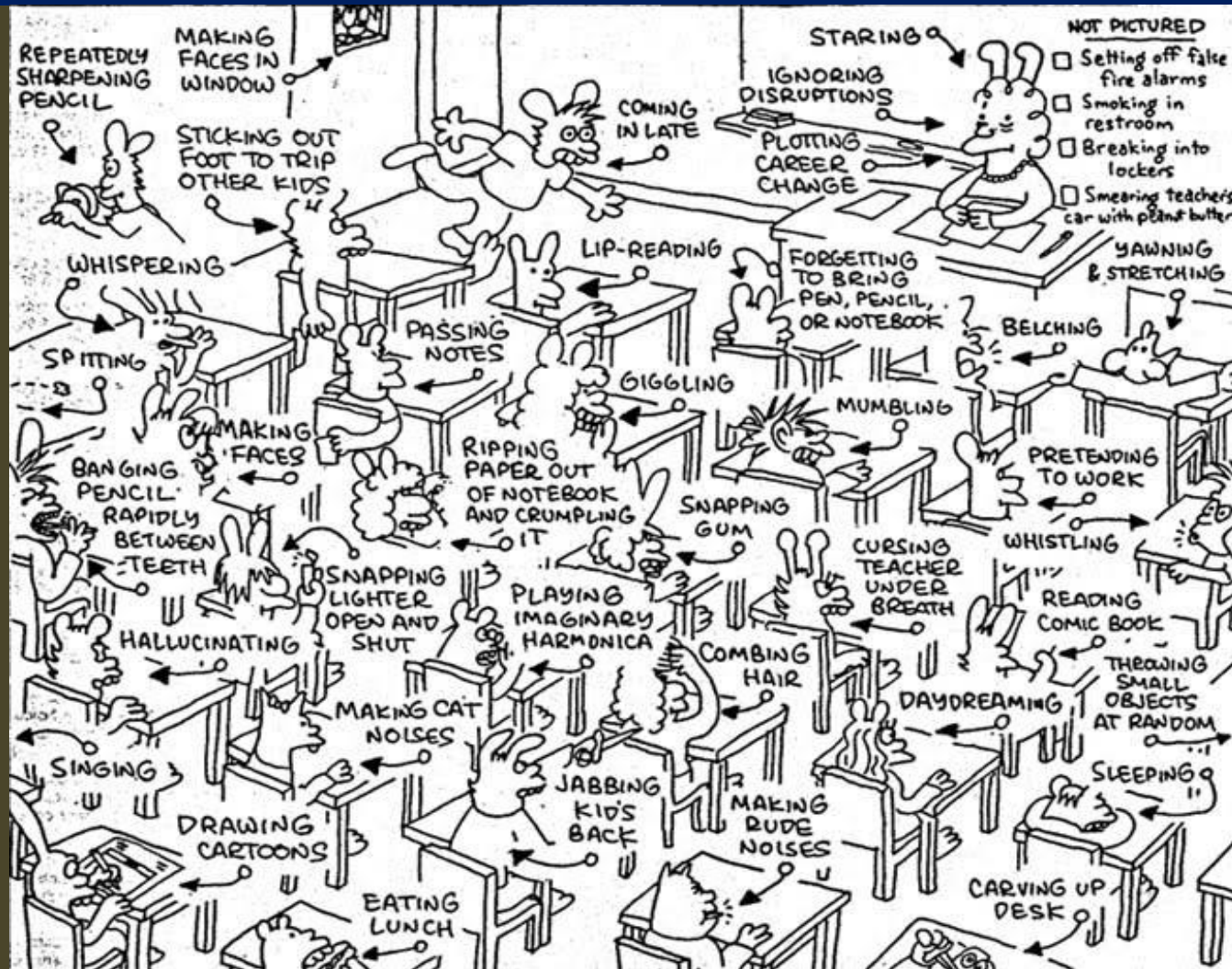

Begrijpen we de interactie?

Is de leraar alert op begrip?

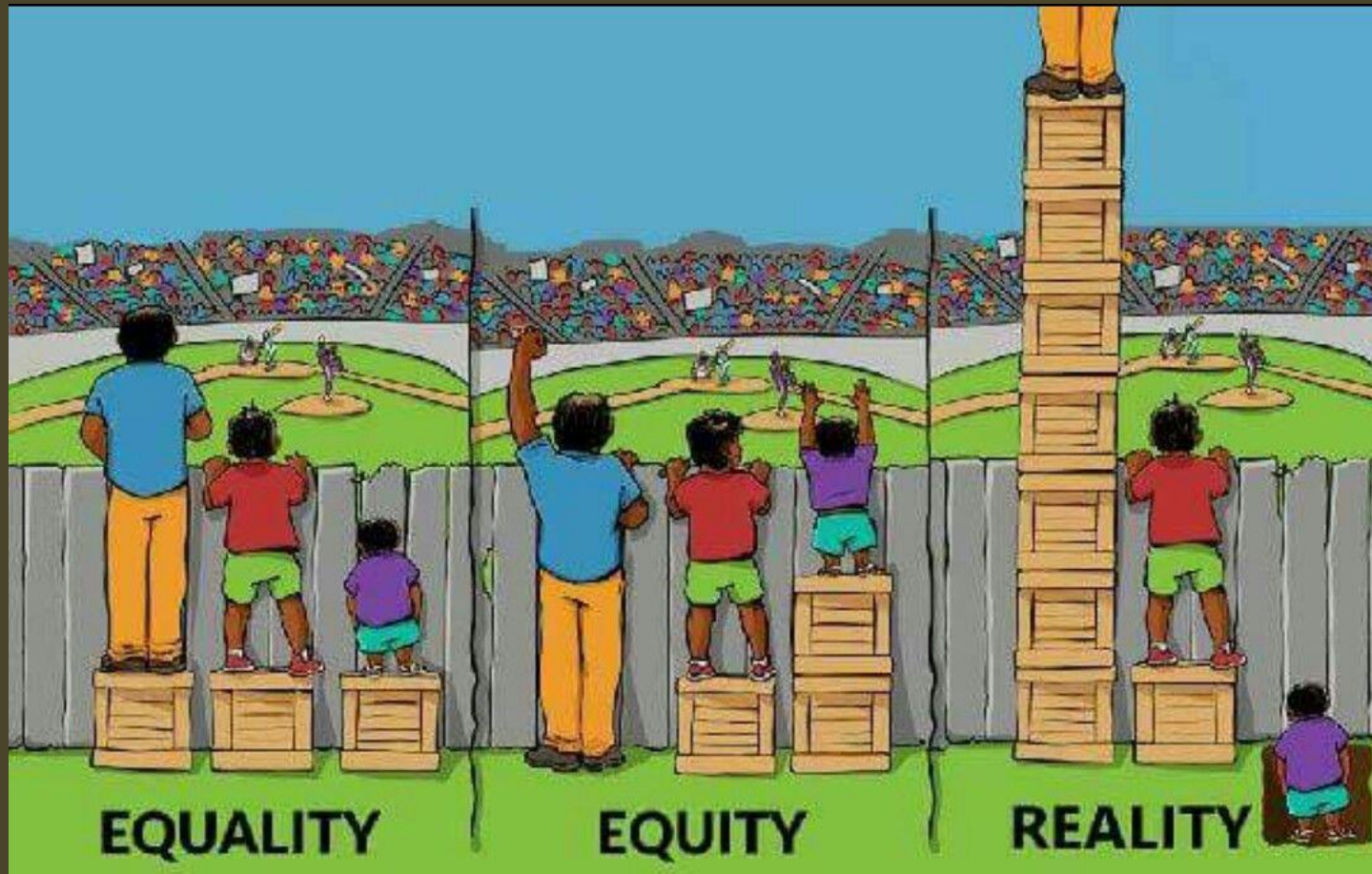
Uitspraken uitgelicht 3

Differentiatie kan pas als aan voorwaarden is voldaan

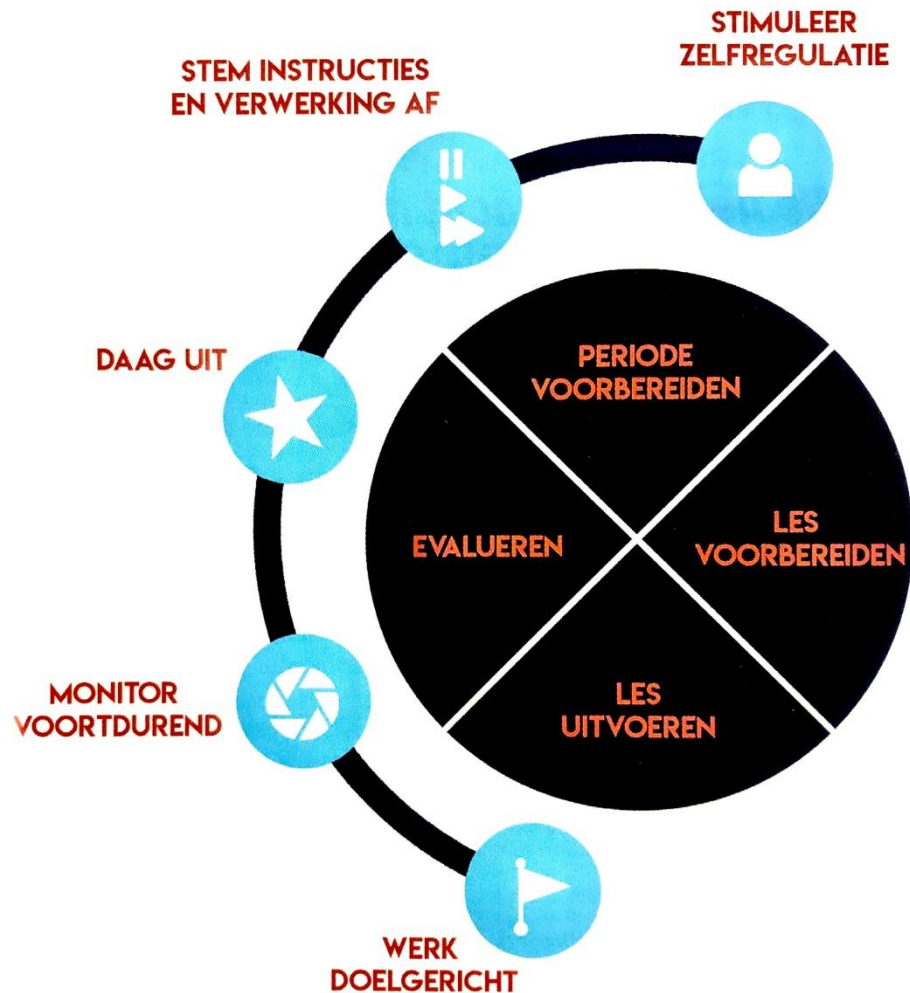
Uitspraken uitgelicht 4

Denk goed na over wat je wilt met differentiatie

Schematisch

Advies voor inspecteur en leraar: spreek elkaar

1. Differentiatie is in het algemeen wel goed in het VO, vooral voor andere vakken. Bij natuurkunde werkt het niet.

2. Het is een misverstand dat de Onderwijsinspectie zich zou moeten bemoeien met de vakdidactiek van Natuurkunde.

3. Ik hoef geen rekening te houden met verschillen tussen leerlingen, de leerlingen moeten gewoonleren wat hun wordt voorgeschoteld. Dat moeten ze later in de maatschappij ook kunnen.

VAN TWAALF TOT ACHTTIEN^{NR 9}

Vakblad voor voortgezet
onderwijs • Jaargang 28
november 2018

Verder kijken dan de deugdelijkheid van het onderwijs

Onderwijskwaliteit samen in beeld brengen

Onderwijsinspectie internationaal: leren van collega's

Het onderwijs en de inspectie

- 12 - 18

- Onderzoekskader VO Inspectie van het Onderwijs
- Onderzoek Annemieke Smale: differentiatie werkt!
- Boek met vakgerichte voorbeelden voor differentiatie
- Leraar 24: voorbeelden van convergente en divergente differentiatie
- Risico's van differentiatie

Verder lezen?